

صور تجلسه(خلاصه سازی شده):

جلسه اول: جلسه هم اندیشی بررسی چالش های مربوط به تغییر آب و هوا و پیاده سازی مطالبات کنوانسیون در کشور

اولین جلسه کشاورزی و امنیت غذایی

تاریخ: سه شنبه ۱۹ خردادماه ۱۳۹۴

مکان: سازمان حفاظت محیط زیست، سالن سرو

اعضاء پنل و شرکت کنندگان:

- آقای دکتر جعفری
- آقای دکتر ناصری (دبیر جلسه)
- خانم دکتر زهرایی
- آقای دکتر جهانسور
- آقای مدرس ثانوی

لیست شرکت کنندگان در پیوست ارائه شده است.

دستور کار جلسه:

برنامه زمانی جلسه در پیوست ارائه شده است.

افتتاحیه:

آقای دکتر ناصری (دبیر جلسه - طرح ملی تغییر آب و هوا):

هدف از برگزاری این جلسات:

از اوائل سال ۲۰۱۵ تحولات جدیدی در میثاق های بین المللی رخ داده است و تا امروزه این تحولات ادامه دارند. در این راستا، احتمالاً ایران موظف به اجرای طرح جدیدی خواهد بود که در آن به کاهش انتشارات گازهای گلخانه ای پرداخته و برنامه ریزی هایی که از نظر بنده بخشی از آن سازگاری با تغییر اقلیم است، اقدامات حدی را سازمان دهد. مدتی است که اقدامات داوطلبانه مربوطه در دفتر طرح، رنگ اجباری به خود گرفته است و به همکاری و یاری ملی نیاز است تا انتهای ماه آینده، پیش نویس از سندی آماده شود که از آن به عنوان استراتژی تغییر اقلیم کشور نام برده شود. این استراتژی دارای دو بخش عمده است؛ کاهش انتشار گازهای گلخانه ای (Mitigation) و بخش سازگاری و کاهش آسیب پذیری. در بخش سازگاری و آسیب پذیری با سرفصلی مهم و اساسی روبرو هستیم که عملاً با اولین جلسه ای که امروز به بخش کشاورزی اختصاص داده شده، این موضوع را شروع می کنیم. چهار بخش اصلی این سند عبارتند از مدیریت منابع آب، کشاورزی و امنیت غذایی، تنوع زیستی و منابع طبیعی و در نهایت بهداشت و سلامت. این چهار بخش، بخش های عمده این سند به شمار می روند و البته بخش های دیگری می توان به تدریج به آن ها اضافه کرد.

سه جلسه مربوط به مدیریت منابع آب برگزار شده که آخرین جلسه آن با حضور مهندس دائمی تشکیل شد. نشست عمومی مربوط به بحث منابع طبیعی و تنوع زیستی تقریباً به اتمام رسیده و بر اساس پیشنهادهای ارائه شده، اصلاحاتی صورت خواهد گرفت و جمع بندی نهایی ارسال می شود. در خصوص بهداشت، سعی بر آن است که مطالعات انجام شده را با مطالعاتی که در وزارت بهداشت که با کمک سازمان بهداشت جهانی صورت گرفته است، همساز و همصدا کنیم. بنابراین قدری هماهنگی های بین دستگاهی زمانبر می باشد. امیدوار هستم تا بتوانیم تا دوهفته آینده اولین جلسه بهداشت (نهایتاً سه هفته آینده) را برگزار کنیم. هدف از این نشست ها عنوان دو موضوع عمده است؛ چالش ها و نقاط ضعف و قوت، در این راستا پتانسیل های موجود در هر بخش باز شناسی شده و متناسب با آن راهبردها و راهکارهای کلانی را که حداقل سه برنامه از برنامه های توسعه ملی را

اولین جلسه کشاورزی و امنیت غذایی

نردانماه ۱۳۹۴

هدفگیری می کند، پیشنهاد شود. این راهکارها و راهبردهای کلان بعد از استخراج، از دو مسیر دنبال می شوند. تا پس از تصویب، جز اسناد بالادستی در کشور قرار بگیرند. کمیسیون موارد خاص زیست محیطی مجمع تشخیص و کارگروه ملی تغییر آب و هوا (که به تراز هیئت وزرا ارتقا یافته است) و عملاً شش وزیر در کمیته ای جمع می شوند. ریاست این کمیته بر عهده معاون محترم رییس جمهور و رئیس سازمان حفاظت محیط زیست است. عملاً هر آنچه که در این کمیته مورد تصویب قرار گیرد، در قالب مقررات در کشور رسمیت پیدا کرده و توسط دستگاه ها دنبال خواهد شد. وزیر نیرو، نفت، راه، مسکن و شهرسازی، جهاد کشاورزی، کشور، امور اقتصاد و سازمان مدیریت و برنامه ریزی و بهداشت، به عنوان تشکیلات ناظر و هماهنگ کننده بین جلسات حضور خواهند داشت. اما با توجه به حجم عملیاتی که درون دستگاه ها وجود دارد، ۵ دستگاه نقش عمده تری را خواهند داشت.

مباحث مرتبط با کاهش انتشار گازهای گلخانه ای در پنج جلسه به طول انجامید. در حال حاضر کلیه نتایج آن در وب سایت دفتر طرح در قسمت تغییر اقلیم در ایران، زیر قسمت چالش های تغییر اقلیم و قسمت کاهش انتشار موجود می باشد. لازم به ذکر است، هر جلسه ای که برگزار می شود در اسرع وقت صورت جلسه و ارائه ها و محتویات مذاکراتی در سایت بارگذاری شده تا توسط شما در خارج ساعات جلسات مورد مطالعه و گفتگو قرار گیرد. برای تمام این نشست ها، قبل از جلسات، پیشنویسی آماده می شود. همچنین، در خصوص بخش کشاورزی، پیش نشست هایی با حضور نمایندگان قسمتهای مختلف جهاد کشاورزی برگزار شد و نظرات آن ها را در رابطه با فایل هایی که در اختیارشان قرار گرفته بود، خواستار شدیم. متأسفانه تاکنون نظرات را دریافت نکردیم. هر چه زودتر این مطالب در اختیار ما قرار بگیرد به سرعت در این هم افزایی سریع تر کمک کرده و قدم های جدی تری برداشته می شود.

در گزارش ملی تغییر آب و هوا مشخصاً منظور از بخش کشاورزی، زیربخش های زراعت، باغ و دام و شیلات است و همچنین ارزیابی اثرات اقتصادی نیز مورد بررسی قرار خواهد گرفت. که در این رابطه، در این جلسه ارائه ها مطرح می شوند و نظرات و پیشنهادات شما حضار را در رابطه با ارائه های مذکور خواهیم داشت.

مرحله بعد، بررسی SWOT پیشنهادی است که نقاط ضعف و قوت آن را مطرح می کنیم که این بحث به جلسه دوم موکول خواهد شد. سپس، هدف دستیابی به راهبردها و راهکارها است.

صحبت آغازین اعضاء پنل:

آقای دکتر جعفری:

بحث تغییر اقلیم و امنیت غذایی بحثی با ویژگی های خاص است و از نظر جهانی توجه کارشناسان فنی و مدیران برنامه ریزی را به خود جلب کرده است. اخیراً، IPCC برای ادامه برنامه های دوره بعدی ارزیابی جهانی تغییرات اقلیم گروه کاری دو، جلسه ای در ایرلند برگزار کرده که موضوع آن جلسه کشاورزی و امنیت غذایی است. ضرورت دارد تا در جلسه اول، در درجه ی اول بخش هایی که می توانند در این موضوع دخیل باشند را به صورت شفاف تر مورد بررسی قرار داده و نقش آن ها را مطرح نماییم. در درجه بعد، آشکارسازی عواملی که تغییر کردند و اثرگذاری و اثرپذیری باید تا حدودی روشن شود که چه زمانی اثرپذیری به آسیب پذیری منتهی می شود.

نکته ای که کمتر مورد بحث و توجه قرار گرفته، موضوع امنیت غذایی است. تعریف امنیت غذایی و ابعاد آن باید مورد بررسی قرار گیرد. نحوه ای که امنیت غذایی می تواند تاثیر پذیر و تاثیر گذار باشد و به چه شکلی این اثرات در نظام های مختلف چه از نظر فنی، مدیریتی، سازماندهی و چه از نظر تدوین برنامه ها می توانند نقش ایفا کند. تقریباً در تمام زمینه های مذکور نیاز به تقویت مبحث تغییر اقلیم و نقش آن بر امنیت غذایی وجود دارد. در راستای آنالیز اجزای چهار وجهی (آنالیز ضعف و قوت و تهدید و فرصت) لازم است تا مباحث مذکور روشن شوند. اگر برای بخش اول در فرصتی که در اختیار است، چارچوب روشن و معینی متناسب با این مقدمه و این زیربنا در نظر گرفته شود، مباحث مربوط به این آنالیزها و نهایتاً تدوین آن راهبردها قابل دستیابی خواهد بود. تحلیل این راهبردها با استفاده از یک آنالیز چهاروجهی باید این امر را روشن کند که راهبردها با چه تهدیدی مقابله خواهند کرد و از چه فرصتی استفاده می نماید، همچنین، دارای چه قوی است و چگونه با ضعف های احتمالی مواجه خواهد شد. اگر این سمت و سو نگاه کنیم، شاید امکان جمع بندی در زمان محدود وجود داشته باشد. در نتیجه، در راستای تدوین این برنامه مطلوب قدم برداریم و به نتایج مناسبی دست پیدا کنیم.

اولین جلسه کشاورزی و امنیت غذایی

خردادماه ۱۳۹۴

آقای دکتر جهانسوز:

کتابی در رابطه امنیت غذایی توسط من به همراه یک تیم نوشته شده است که این کتاب در شرف چاپ است. در این مبحث با توجه به اهمیت و ضرورت آن، باید مباحث خاص و ابعاد مختلفی مطرح شود. مساله تغییر اقلیم هم تقریبا امری واضح است که در حال رخ دادن است. اقلیم متفاوت شده، تداوم خشکسالی ها بیشتر شده، منابع آبی رو به کاهش اند، نوسانات اقلیمی بر کشت و کار، سرمازدگی ها و گرمزدگی ها تاثیرگذار است. متاسفانه بر اساس بررسی هایی که توسط سازمان ملل صورت گرفته است، مطابق مدلی که سازمان ملل بخش محیط زیست تهیه شده است، تا سال ۲۰۸۰ کشور ایران جز مناطق بسیار بحرانی و تاثیرپذیر از نوسانات اقلیمی است و میزان تاثیرپذیری در این قسمت بین ۱۵ تا ۵۰ درصد تاثیر را بر تولیدات گیاهی خواهد داشت. این امر به این معنی است که کشوری که در سال دو سال گذشته، ۱۳ میلیارد دلار واردات محصولات استراتژیک و سال گذشته، ۸ میلیارد و ۳۰۰ میلیون دلار واردات محصولات اصلی غذایی داشته و قطعاً روند افزایشی رشد جمعیت هم خواهد داشت، با کاهش بسیار زیاد تولیدات گیاهی که مجموعه ای از عواملی که تغییرات اقلیمی دارد بر آن وارد می کند، مواجه خواهد شد. این مساله چالش بزرگی است و باید جدی گرفته شود. عجیب است که در این شرایط عده ای ادعا می کنند که تغییر اقلیم به نفع کشور است. ممکن است در نقاطی از جهان (مثل سبیری) اثرات مثبت باشد.

دریاچه ارومیه، دریاچه بختگان، سراب نیلوفر، دریاچه پریشان خشک شده و این روند رو به افزایش است. راهکارهایی برای مقابله با این پدیده وجود دارد و ضرورتی جز حرکت وجود ندارد. بی توجهی به پدیده تغییر اقلیم کاملاً مشهود است و اگر به این مساله دقت نشود و عملکردی در راستای بهبود شرایط صورت نگیرد، تغییر اقلیم در کشور بر ۵۰ درصد محصولات گیاهی تاثیر گذار خواهد بود.

خانم دکتر زهرایی:

در بحث سازگاری قدم اول سازگاری با اقلیم است. در بخش کشاورزی و امنیت غذایی، هنوز با اقلیم سازگار نشدیم که حالا بخواهیم با تغییرات آن سازگار شویم. بنابراین امیدوار هستم که استراتژی هایی که در این جلسات، در حوزه سازگاری با تغییر اقلیم پیشنهاد شود و به کمک حضار، نهایی شده و بر روی استراتژی سازگاری با اقلیم ایران اضافه شود. نکته دیگر، این روزها در دولت هم از بزرگان می شنویم که حرکت ها به سمت توسعه پایدار است و یا جهت گیری ها در این مسیر می باشد. این امر مستلزم هماهنگی های بین بخشی با در نظر گرفتن پیوند بین آب، انرژی، غذا و اقلیم است. که در بخش آب قرار بر این شد تا کارشناسانی با تخصص انرژی و کشاورزی هم حضور داشته باشند و در این جلسه متخصصانی با تخصص های مختلف حضور دارند و توصیه می کنم که حضاران در ادامه جلسات استراتژی ها و برنامه هایی را در نظر داشته باشند تا هماهنگی های فرابخشی ایجاد کند. به این جهت که دفتر ملی تغییر آب و هوا و سازمان حفاظت محیط زیست نهاد فرابخشی هستند و این جلسات می تواند منشا تولید استراتژی هایی باشد که هماهنگی هایی بین بخش های مختلف ایجاد کرده و آن پیوندها را در سیاست گذاری هایی که بعضاً در برنامه های بخشی ممکن هست دیده نشود، ببیند.

ارائه: ارزیابی آسیب پذیری و سازگاری بخش کشاورزی، دامپروری و شیلات نسبت به تغییر اقلیم در ایران

ارائه دهنده: آقای دکتر خرسندی

* ارائه مذکور در وب سایت دفتر طرح ملی تغییر آب و هوا موجود است.

ارائه: ارزیابی آسیب پذیری و سازگاری در زیر بخش شیلات نسبت به تغییر اقلیم در ایران

ارائه دهنده: آقای مهندس شاهی فر

* ارائه مذکور در وب سایت دفتر طرح ملی تغییر آب و هوا موجود است.

نظرات و پیشنهادات کارشناسان:

◆ نظرات و پیشنهادات:

۱ - آقای مهندس محسنی (معاونت امور باغبانی):

- همانطور که در جلسه قبل مطرح شد، مطالعات انجام شده در قالب زراعت بوده و بخش باغبانی مورد بررسی قرار نگرفته است. هرچند مدل انتخاب شده توسط آقای دکتر خرسندی مدل کاملی نبوده و مطالعه ایشان عموماً در رابطه با عدم قطعیت بوده و تنها چند فاکتور (بارش و دما) در نظر گرفته شده است. نتایج این مطالعه نشان می دهد، در نقاطی با افزایش بارندگی روبرو هستیم اما آنچه در حقیقت دیده می شود عکس این امر می باشد.
- ایشان اشاره کردند که تاثیرات اقلیم آینده بر محصولات باغ ها هیچ تأخیری نداشته است. نکته ای که آقای مهندس شاهی فر به آن اشاره کردند. اگر نتایج تحقیقاتی وجود ندارد، نتایج تجربی و کارشناسی بسیار خوبی موجود است.
- بررسی اثرات اقلیم بر محصولات کشاورزی کاملاً محسوس می باشد. یا بحث عدم تامین نیاز سرمایه درختان پسته در امسال نیز مورد توجه است. به این معنی که نتایج تحقیقاتی که توسط آقای دکتر خرسندی صورت گرفته در آن هیچ بحث باغبانی وجود ندارد. تاکید بیشتری بر بررسی اثرات تغییر اقلیم بر محصولات باغبانی را داریم و بحث باغبانی به صورت ویژه و جداگانه دیده شود.
- مورد دیگر که می توان به آن اشاره کرد، در مطالعه آقای دکتر خرسندی مشخص نبود منظور از خراسان، خراسان جنوبی یا شمالی است.
- منظور از اراضی حاشیه ای چیست؟ در حال حاضر طرح توسعه باغ ها در اراضی شیب دار وجود دارد و این طرح در گذشته نیز بوده است.
- همچنین، بحث گلخانه ها که اصلاً در کار ایشان اشاره نشد و بحث گلخانه ها در این راستا است. دو مورد مذکور دو بحث کلیدی در وزارت خانه به شمار می روند.
- عوارض فیزیولوژیکی که بر اثر تغییر اقلیم در محصولات باغبانی ایجاد می شود، نیز در مطالعات مطرح نشده است.
- بحث ریزگردهای دریایچه ارومیه که بر باغات سیب و انگور اثرگذار بوده است.
- به این علت که قرار است این مطالعات به صورت سندی تهیه شود که به آن استناد کنیم، نیاز به بازنگری کلی باشد.
- از تجربیات کارشناسی نمایندگان بخش اجرا بر روی باغات داشتند استفاده شود.
- من در رابطه با افقی که یکی از زیربخش های مهم کشاورزی که باغبانی است صحبت می کنم، که هیچ نقشی در این مطالعه نداشته است. به هر حال در کمیته ملی، کمیته های کارشناسی و فنی باید به این مسایل پرداخته شود و به آن ها اشاره شود و تصحیح شود.

۲ - آقای مهندس خاکسار (معاونت امور زراعت):

- افزایش درجه حرارت به صورت محسوس اتفاق افتاده است ضمن اینکه اگر یک مقدار بر نمودارها و نقشه هایی که آقای دکتر خرسندی نشان دادند دقیق تر شویم، متوجه می شویم که میزان بارش ها از سال اخیر از لحاظ میانگین طولانی مدت کمتر شده و این به طور محسوسی وجود دارد. ضمن تشکر از آقای دکتر خرسندی به خاطر ارائه ایشان، اما چند نکته لازم است و چند مورد را پیشنهاد می دهم:
- در کشاورزی دو بحث بسیار مهم هست بحث آب و خاک. که هر دوی این ها متاثر از تغییر اقلیم است هم آب و هم خاک. اگر این دو بخش جدا شوند و تاثیرات آن و عوامل مختلف بر آب و خاک مورد بررسی قرار گیرد، فکر می کنم مفید تر باشد.
- مساله بعدی اینست که تغییر اقلیم اجتناب ناپذیر است و باید از این فرصت استفاده کنیم و برایش راهکار پیدا کنیم و اینگونه هم نبوده است که تازه بخواهیم به این راهکارها فکر کنیم. ما در حال حاضر خیلی از موارد را اجرایی کرده ایم. یکی از این ها استفاده از روش آبیاری نوین است مثل آبیاری قطره ای و ... که مطمئناً در سال های آتی به صورت گسترده ای مورد استفاده قرار می گیرد.
- این ها همگی به علت تغییر اقلیم و کاهش منابع آبی است و این که ما به این نتیجه رسیدیم که کارایی مصرف آب باید در تولیدات کشاورزی بالا برود. نکته ای که باید به آن توجه کنیم این است که ما ناگزیریم به خاطر مساله تغییر اقلیم و آب، سطح زیرکشتان را برای خیلی از

اولین جلسه کشاورزی و امنیت غذایی

نردانماه ۱۳۹۴

محصولات آب بر که آب زیادی مصرف می کنند کاهش دهیم و عملکردهایمان را در واحد سطح افزایش دهیم. این امر ما را به این نتیجه می رساند که باید از تکنولوژی های جدید استفاده کنیم. مانند استفاده از اقلام مناسب تر، پر بازده تر، مقاوم در مقابل خشکی و مقابل شوری و عوامل دیگر.

- آقای دکتر خرسندی موردی را در رابطه با خاک ورزی حفاظتی گفتند، من خواهش می کنم آن را به کشاورزی حفاظتی تغییر دهند. خاک ورزی حفاظتی بخش از کشاورزی حفاظتی است که خیلی از موارد مانند تناوب، مبارزه با آفات، بیماری ها و علف های هرز در آن نهفته است. زمانیکه از کشاورزی حفاظتی صحبت می شود همه این عوامل در نظر گرفته می شوند. امروزه رویکردمان به سمت توجه به محصولات زراعی کم آب بر است مثل سرگون و خیلی محصولات جدید. به دنبال محصولات جدیدی می گردیم که تامین علوفه بیشتری کنند. ما افزایش تعداد دام داریم اما منابع استفاده از خاکمان کاهش می یابد. ماده آلی خاک رو به کاهش است و به همین دلیل نیاز به استفاده از کشاورزی حفاظتی است. از خاک ورزی حفاظتی استفاده کنیم تا خاک بیشتر از این دچار فرسایش و کاهش مواد آلی نشود. در وزارت جهاد کشاورزی در بخش زراعت، تمام طرح های افزایش ضریب خوداتکایی را که بر اساس اقتصاد مقاومتی نوشته شده است بر مبنای آن و افزایش عملکرد نوشتیم. کارایی مصرف آب را در نظر گرفتیم که افزایش یابد. یک سری رویکردها را در نظر گرفتیم و در حال اجرایی کردنش هستیم (مثل تغییر زمان کاشت زمان کاشت چغندر که بهار است به کشت پاییزه تبدیل شده که با استفاده از ارقام مناسب، موفقیت داشته و کشت های پاییزه عملکرد بسیار خوبی هم داشته اند و این امر باید توسعه پیدا کند تا بتوانیم از آب زمستانه استفاده کنیم و از آب های تابستان که بارندگی نداریم استفاده نشود).

- یک بحث مهم دیگر که باید به آن توجه شود اینست که باید پیوندی بین تولید، محیط زیست و اقتصاد کشاورزی ایجاد کنیم. ما نمی توانیم درآمد کشاورز را نادیده بگیریم. تولید کشور که امنیت غذایی را در بردارد نیز قابل چشمپوشی نیست. و همچنین قرار نیست که تولید منجر به نابودی محیط زیست شود. اگر اینها ارتباط منطقی با یکدیگر برقرار کنند، با حفظ محیط زیست که از نظر من کشاورزی پایدار است، محیط زیست برای آیندگان هم حفظ می شود. ضمن اینکه اقتصاد کشاورز را هم باید در نظر داشت تا این گزارش به جایی برسد که عملیاتی باشد. نباید صد در صد روی موسسات تحقیقاتی کشور حساب باز کرد، بلکه باید به همه این منابع توجه نمود و ضمن اینکه استفاده از بخش خصوصی چه در تولید رقم، چه در تولید بذر مناسب و سایر عوامل و نیز موسسات تحقیقاتی که در تامین اعتبار دچار مشکل هستند، باید بعنوان بحثی منطقی در نظر گرفته شود تا بعدها دچار مشکل نشد. چون اینها بدون توجه به اعتبارات و تامین مالی، کمکی به ما نخواهند کرد.

۳- خانم مهندس جعفری (وزارت نیرو):

- ضمن تشکر از ارایه های انجام شده، با توجه به ارایه های دکتر خرسندی و مهندس شاهی فر، حداقل و حداکثر دما در کشور زیر ۱ درجه افزایش داشته و میانگین سالانه بارش هم رو به افزایش است. میانگین سالانه بخصوص در بحث کشاورزی، نمی تواند شاخص مناسبی برای بررسی باشد، اگر بین فصل بارش و تولید محصول هماهنگی وجود داشته باشد، حایز اهمیت است.

- همچنین اینکه تولید گندم آبی در سه استان ما افزایش پیدا می کند که این هم نامشخص است. زیرا صرف در نظر گرفتن افزایش بارش یا دما نمی تواند در افزایش تولید در نظر گرفته شود. برای افزایش تولید یا باید سطح زیر کشت افزایش یابد یا اینکه کارهایی انجام شود که منجر به افزایش تولید شود که این موارد در گزارش نبودند. با چه مکانیزمی این نتیجه حاصل شد که ۱۰/۲ در کل میانگین گندم، ۸/۹ جو و ۲۷/۷ نباتات علوفه ای افزایش داشته اند؟! وضعیت آب زیرزمینی که ۷۰ درصد کشاورزی به آن وابسته است، خیلی نامناسب است. تعداد دشت های ممنوعه بالای ۳۰۰ است و افت سطح آب خیلی بالاست و بنابراین اگر فرض شود که بارش ها در دوره ۱۵ ساله در نظر گرفته شده، افزایشی یا نرمال بوده اند، باید ابتدا ظرفیت پایدار آب ایجاد شود و بعد از آن بهره برداری پایدار در حد ظرفیت تجدید شوندگی، انجام شود.

- موضوع دیگر بحث تولید دام است که به نوعی وابسته به تولیدات علوفه ای شده است. من متوجه نشدم که چگونه ممکنست با افزایش نباتات علوفه ای، محصولات دامی کاهش یابد؟!

- بحث دیگر مربوط به امنیت غذایی است. امنیت غذایی طبق تعریف، دسترسی همگان به غذای کافی و سالم است و لازمه آن این نیست که همه محصولاتمان داخل کشور تولید شود. ما باید حتما حواسمان طبق نکته ای که خانم دکتر زهرایی فرمودند در ابتدا به سازگاری با اقلیم

اولین جلسه کشاورزی و امنیت غذایی

نردانماه ۱۳۹۴

باشد و بعد سازگاری با تغییر اقلیم. یعنی با الفاظ خوداتکایی و خودکفایی الان سیاست های سازگاری با تغییر اقلیم رو در نظر بگیریم.

- در بحث شیلات در شمال کشور هم آلودگی منابع آب بر پرورش آبزیان بسیار تاثیرگذار است که تعداد آبزیان و ماهیانی که در آب ها زندگی می کردند و یا به مکان هایی برای تخم گذاری بر می گشتند خیلی کم شده است. در جدول ارایه شده در گزارش، وزن تاثیر دما و بارش و آلودگی در تولید آبزیان چگونه لحاظ شده است؟! آیا مساوی بوده اند؟! این امر حائمی اهمیت است، در شمال کشور ممکن است آبدهی تغییر نکرده باشد اما بحث آلودگی باعث فرار ماهیان و عدم پرورش آن ها می شود و چطور پرورش ماهیان خاویاری در بحث پرورش تاثیر مثبت دارد اما همان شرایط در دریا تاثیر منفی داشته است؟!!

۴- آقای دکتر جهانسوز:

- همانطور که شرکت کنندگان از معاونت زراعت و باغبانی گفتند، بخش اجرایی در گزارش ارایه شده، دیده نشده است و کارشناسان واقعی اجرا حتما باید در تولید مدل حضور داشته باشند.
- زمانیکه هم دما و هم بارش افزایش یابد، افزایش تولید خواهیم داشت. اما نمی توان به گرم شدن جهانی بی توجه بود!
- مناطق دیم کاری اصلا از هم تفکیک نشده اند. سیستان و بلوچستان مختص محصولات دیم است پس نباید در گزارش بر افزایش دیمی که در مناطق سیستان بلوچستان و هرمزگان اتفاق افتاده، تمرکز نمود!
- منظور از علوفه چیست؟! آیا منظور تولیدات مرتعی است؟! علوفه دیم خیلی در کشورمان جایگاهی ندارد و خیلی کم است و تازه در مرحله ترویج است. کل تولیدات دیم کشورمان در این قالب است: $\frac{3}{5}$ میلیون هکتار گندم، ۱ میلیون هکتار جو و باقی آن هم به ۱ میلیون نمی رسد!
- ضمن تشکر از گزارشی که ارایه شد، مدل حاصل برآیند ۱۵ مدل است و در آن به قالبها هم توجه نشده است!
- امنیت غذایی طبق تحقیق ۲۰ دانشجوی دکترای دانشگاه تهران، ۳ بعد دارد: فراهمی غذا، دسترسی اقتصادی و استفاده از منابع غذایی. اینها ابعاد مختلفی دارند و زبان مشترک جهانی هستند که در دنیا مطرح هستند. اثرات تغییر اقلیم باید بر هر سه بعد گفته شده، بررسی شود.
- طبق دیدگاه بهترین مدلیست تجربی استرالیا، خطرناک ترین موضوع در مدلسازی، میانگین است. میانگین بسیار گول زننده است و نباید تنها به آن اکتفا کرد! بعضی موارد اظهار من الشمس هستند! با مدلها می توان همراه شد چون بومی سازی نشده اند. از کارشناسان حاضر در این نشست استفاده شود و گزارش ارایه شده، اصلاح گردد.
- بارندگی در این کشور رو به کاهش است. خشک شدن چشمه های بکر در اقلیم کشور که بکر به این معناست که در بالادست و پایین دست آن ها، اتفاقی نیفتاده است، یک اتفاق فراسیستمی و واقعی است که اگر مدل آن را نشان ندهد، ضعف مدلسازی است چراکه تجربه از علم بالاتر است. کشاورزی و زندگی در استان اصفهان از بین رفته و فارسی که روزی ۲ میلیون تن گندم تولید می کرد امروز به ۸۰۰ هزار تن رسیده است که این اتفاق ظرف مدت ۷ سال رخ داده است. البته عواملی مانند بی تدبیری، کشت دوم بودن هم موثرند اما با توجه به تحقیقات و مطالعات بسیار خوب و اجرایی در وزارت جهاد کشاورزی و موسسه حفاظت آب و خاک جهاد سازندگی، دانشگاهها مدل های بسیار قوی ای برای کل کشور تهیه شده که باید از آن ها استفاده شود و ضمن بومی سازی مدلها، اشکالات مدل ارایه شده اصلاح شود، چون این بحثها در جهان منتشر می شوند و می توانند منجر به گمراهی شوند. کارشناسان (دکتر مرید) آقای گرشاسبی و موسسه دیم یک کار بسیار قوی با استفاده از مدل فائو بر روی درختان انجام داند (در پیکره جهاد کشاورزی در بخش های اجرا و تحقیق).
- هنر ما استفاده از این پدیده هاست و با استفاده صحیح از پدیده تغییر اقلیم چه بسا بتوان درآمدزایی نمود. امروزه گیاهان دارویی در کشور افزایش یافته و درآمد کاهش یافته آن ها مورد استفاده قرار می گیرد.
- در تهیه SWOT وجود کارشناسان الزامیست و باید طیف وسیعی از کشاورزان و محققین یعنی اعضای هیئت علمی خبره، کارشناسان خبره و کشاورزان خبره که عملا با این پدیده درگیرند در آن شرکت کنند.

اولین جلسه کشاورزی و امنیت غذایی

نردانماه ۱۳۹۴

۵- آقای مهندس سماوات (موسسه تحقیقات آب و خاک):

نیاز است تا به چند مورد اشاره شود:

- عنوان جلسه اجرای سیاست های سازگاری است و سازگاری به معنی قبول تغییر اقلیم است. در حقیقت، اقلیم در حال تغییر است. بنابراین، راهکاری متناسب با شرایط باید در نظر گرفته شود، تا بتوان با شرایط سازگار شد. در صورتی که ما باید به دنبال راهکارهای مقابله‌ای باشیم تا بتوانیم سیستم را تقلیل دهیم.
- همانطور که در ارتباط با امنیت غذایی آقای جهانسوز هم فرمودند، یک فاکتور اصلی آن امنیت غذایی، وضعیت مواد غذایی در داخل خاک است و اگر به آمار جهانی نگاه کنیم، می بینیم تخلیه شدید عناصر غذایی در سطح دنیا اتفاق می افتد. بعضی از کشورها حدود ۷۰ تا ۸۰ درصد و برای برخی دیگر این میزان در حال تغییر است. بر اساس آمارهای موجود، تا سال ۲۰۵۰ بسیاری از منابع غذایی کشور به صورت کود شیمیایی مورد استفاده قرار خواهد گرفت. امروزه، منابع فسفر و پتاسیم در حال اتمام است و موادی که برای جایگزین آن ها در نظر گرفته شده، موجود نیست. بر اساس آمار بسیاری از کشورها مانند آمریکا، چین که دارای رتبه های اول در کشاورزی هستند، این کشورها در زمینه کشاورزی به رتبه های سوم و چهارم وحتى پایین تر خواهند رسید. این امر به علت تخریب عناصر است. در نتیجه، کشاورزی پایدار در این شرایط می تواند، کمک کند.
- نقشه هایی که در مطالعه آقای دکتر خرسندی تهیه شده بود، برای برخی از حاضرین ابهاماتی ایجاد نمود. از نظر بنده، این نقشه ها می توانند پایه خوبی باشد. زیرا همانطور که می دانید، در زمانی که اقلیم گرم می شود، یا گازهای گلخانه ای افزایش پیدا می کند، و زمانی که دی اکسید کربن زیاد می شود تا یک زمانی که با افزایش راندمان فتوسنتزی رو به رو هستیم. یعنی بر اساس پیش بینی هایی که شده، تمامی گیاهان C3 و گیاهانی که از لحاظ فیزیولوژیکی ساختار C3 دارند به پای گیاهان C4 می رسند. یعنی راندمان فتوسنتزی آن ها افزایش پیدا می کند. اما بعد از آن حد بحرانی (که به C4 رسیدند)، که بر اساس سال ۲۱۰۰ پیش بینی شده، افت شدید محصولات کشاورزی را خواهیم داشت. در واقع، این گیاهان افزایش عملکرد گذشته را نمی توانند داشته باشند. می توانیم سیاست های بلند مدتی داشته باشیم که راهکارهای مشخص را شامل شود.
- در درجه اول، در رابطه با امنیت غذایی، کمبود شدید مواد غذایی در دنیا مطرح است. همچنین، در موسسه تحقیقات آب و خاک، نقشه هایی در این زمینه تهیه شده است. بسیاری از استان ها هستند که برای مثال بعضی از عناصر ۶۰ یا ۷۰ درصد زیر حد بحرانی می باشند. اگر گیاهی در آن خاک کاشته شود، شدیداً کمبود فسفر یا کمبود عناصر میکرو پیدا می کند. بنابراین این نقشه ها دارای اهمیت بسیار هستند. این موضوع در ایران قابل کنترل است اما در بحث اقلیم در بلند مدت، تمام کشورها سهیم هستند و نیاز به همکاری بین کشورها است تا با این پدیده مقابله شود. آنچه که قابل کنترل در داخل کشور است، همین روش هایی است که حاضرین اشاره کردند، شاید می تواند روش های ساده ای باشد اما روش هایی مفید هستند. مانند مصرف درست که به کاهش انتشار دی اکسید کربن منجر می شود.
- ممکن است مدل ها تصویر حقیقی ایجاد نکنند. زیرا تمام پارامترها در آن ها گنجانده نمی شود. یعنی با کنترل یک اکوسیستم روبرو هستیم که این مساله به راحتی امکان پذیر نیست. اما راهکارهایی عملی وجود دارد که توسط کشورهای متعهد به پیمان کیوتوی صورت گرفته و در ایران به کاری انجام نشده است. به هر حال می توانیم، راهکاری داشته باشیم و با اجرای آن بتوانیم از مجامع عمومی پولی دریافت کنیم. راهکارهای به این شکل زیاد وجود دارد که ما حداقل می توانیم به سهم خودمان در بخش کشاورزی مانع از افزایش دی کسید کربن شده و راهکارهایی که به امنیت غذایی می تواند کمک کند ارائه کنیم.

۶- آقای دکتر صالح:

- در رابطه با ارائه دکتر خرسندی، پیشنهادات و راهکارها بسیار اهمیت دارد. بسیاری از کشورها در رابطه با مساله سازگاری و راهکارها در حال فعالیت هستند. لازم است تا بررسی صورت گیرد تا متوجه شویم که به چه میزان این راهکارهایی که اینجا به آن اشاره شده در آن کشورها کار شده و به چه میزان در کشور ما عملی می باشند.
- بحث بومی سازی که توسط آقای دکتر جهانسوز هم اشاره شد، مورد توجه قرار گیرد..
- همچنین، اشاره کردند که در کشور ما پتانسیل های خوبی وجود دارد تا بتوانیم با مساله تغییر اقلیم مواجه شویم.

اولین جلسه کشاورزی و امنیت غذایی

نردانماه ۱۳۹۴

- یکی از زمینه هایی که می توان بر آن متمرکز شد، مساله آمار و داده ها است. متأسفانه در کشور ما بسیاری از آمارها برای تحقیقات قابل استفاده نیستند و این امر به علت عدم دقت و دیگر مسائل است.
- در رابطه با مساله تولید، محیط زیست و اقتصاد کشاورزی به عنوان سه پایه مهم کشاورزی پایدار، این سوال مطرح می شود که آیا واقعا از نظر اقتصادی امکان پذیری اقتصادی مورد بررسی قرار گرفته است و آیا عملی است و یا خیر.
- سوال آخر از ارائه اول، مطرح شد که آذربایجان شرقی جز شرایط بحرانی در منطقه بحرانی است و این عموماً نوار جنوبی را از نظر آب بحرانی می شناسیم.
- در مورد بحث شیلات، روش کار بر چه اساس و تحلیلات به چه شکل صورت گرفته و همین طور برای پیش بینی ها چه روش استفاده شده و این پیش بینی ها تا چه حدی مورد اعتماد هستند.
- مطالعات صورت گرفته به عنوان مطالعاتی در ابتدای راه ارزشمند هستند که دیدی کلی را ایجاد می کنند. اما تا چه میزان می توانیم بر عملیاتی شدن آن ها حساب کنیم.

۷- آقای دکتر جعفری:

- در مدل ها و سناریوی های مورد استفاده لازم به ذکر نکاتی می باشد،
- مبانی مربوط به ایستگاه ها و داده های مورد استفاده را باید روشن کرد، از جمله تعیین پهنه بندی استان ها. در غیر این صورت با مشکل روبرو خواهیم شد. زیرا بین یک مرز سیاسی ممکن است که ۱۰۰ درصد تغییرات مثبت در یک استان وجود داشته باشد و در استان کناری تغییرات ۱۰۰ درصد منفی باشد. این امر در تدابیر راهبردی ما را دچار مشکل می کند. به این علت که اگر مبنا تولید محصول قرار گرفت، برای مثال گندم، ما باید پهنه بندی گندم کاری ها (یا اگر گندم کاری در آن استان ها اصل است در مدل تنها مساحت مربوط به استان وارد شود نه سطح کشور). در صورت عدم توجه به این مساله، ممکن است اطلاعات گمراه کننده باشند و نیاز به اصلاح می باشد.
 - در مورد شیلات، یک نوع جمع بندی ارائه شد. در ارزیابی های گونه ها و شاخص ها، باید وزن دهی مناسب صورت گرفته و اگر وزن دهی مناسب نباشد، ممکن است تحلیل و جمع بندی اثرات به درستی امکان پذیر نباشد. گویا تحلیل ها، بر اساس وزن های یکسان در نظر گرفته شده که باید اصلاح شود تا راهبردهایی درست و متناسب با آن در نظر گرفته شود.

◆ پاسخ اعضاء پنل:

آقای دکتر ناصری (طرح ملی تغییر آب و هوا):

- لازم به ذکر است که در این جلسه نظرات حاضرین بر محتوا در نظر گرفته خواهد شد و در صورت وجود امکانات اصلاحات صورت خواهد گرفت. اما هدف این جلسه چیز دیگری است. این گزارشات در یک کمیته ملی بررسی می شود. که در این کمیته دو نماینده از وزارت جهاد کشاورزی نیز وجود خواهند داشت. در واقع، هم از سازمان جنگل ها و هم از بدنه کشاورزی در وزارت جهاد شرکت می کنند که البته حداکثر استفاده از پیشنهادات شما هم خواهد شد. اما هدف جلسه امروز، در رابطه با افق تغییر اقلیم در ایران است و نیاز است تا به این مساله توجه شود.
- در رابطه با ترکیبی که در این جلسات انتخاب می شوند، افراد متخصص دانشگاهی و از دستگاه های ذیربط و نهادهای علمی دعوت شده است. در این جلسه نماینده ای از خانه کشاورز نیز دعوت شده است (خانه کشاورز، یک NGO شناخته شده است که فعالیت های میدانی دارد و با افراد درگیر با مساله ارتباط مستقیم دارد). در تمام نشست ها این امر مد نظر بوده و این الگو دنبال شده است.

آقای دکتر مساح (طرح ملی تغییر آب و هوا):

تمام نقطه نظرهای حاضرین در نظر گرفته شده است. لازم است تا توضیحی در رابطه با ابهامات موجود مطرح شود. هدف در دفتر طرح ملی تغییر آب و هوا، تهیه گزارش تغییر اقلیم کشور و ارائه آن به کنوانسیون تغییر آب و هوا است. این گزارش دارای هفت بخش (منابع آب کشاورزی، جنگل و مرتع،

بهداشت، تنوع زیستی و اکوتوریست) است.

در راستای تهیه گزارش مذکور، مسولین هر بخش از بخش های اصلی تعیین شده توسط کنوانسیون تغییر آب و هوا موظفند تا کلیه مطالعات انجام شده در زمینه تغییر اقلیم در کشور را جمع آوری کرده و آن را به عنوان بخشی از گزارش ملی به کنوانسیون تغییر آب و هوا ارائه نمایند. بنابراین، هدف کارگروه های ما انجام پژوهش نبوده و هر کارگروه با بودجه بسیار کم، در حدود ۳ تا ۴ ماه فرصت داشته اند.

بخش کشاورزی، زراعت، باغبانی و دامداری ما به روز نیستند و پژوهش های هدفمندی در رابطه با اثرات تغییر اقلیم انجام نشده است. به عنوان مثال مطالعه ای که اثرات تغییر اقلیم را بر بخش کشاورزی مورد بررسی قرار داده و به صورت کمی و مدلسازی شده تمامی این اثرات را مورد بررسی و ارزیابی قرار دهد. این نشان می دهد که به هر حال باید اقداماتی صورت گیرد تا امور را به این سمت سوق دهیم. باید کاستی ها رفع شود. در ارائه دکتر خرسندی کاستی های قابل توجهی بود و پارامترهای بسیار زیادی باید وارد مطالعه شود. امنیت منابع آب، کیفیت آب، بالا آمدن سطح دریاها و ورود آن بر آب زیر زمینی، شور شدن، حتی خود خاک میزان کوددهی و سیاست هایی که در آن است، بر تمام عملکرد محصولات کشاورزی تاثیر خواهد گذاشت.

با وضعیت موجود، تفکیک خراسان جنوبی و شمالی، قابل انجام نیست.

در رابطه با دما و بارش، در سال های اخیر با کاهش بارش رو به رو بوده ایم و این امر کاملا درست است. اما در بحث تغییر اقلیم دو بحث وجود دارد؛ یک بحث گذشته است که روند دما افزایشی و روند بارش کاهشی بوده است و بحث دوم آینده است. برای آینده از مدل های گردش عمومی جو (GCM) (همان ۱۵ مدل) به منظور پیش بینی در تمام دنیا استفاده می شود و برای سال های ۲۰۱۵ تا ۲۰۳۰، ۴۵ سناریو وجود دارد. نتایج این ۴۵ سناریو نشان می دهد که قطعاً دمای کشور افزایشی خواهد بود اما در رابطه با بارش جمع ندارند. یک سناریو با یک مدل ۳۰ درصد کاهش بارندگی و مدل و سناریو دیگر ۷۰ افزایش بارش را نشان می دهد. (عدم قطعیت)

از آن ۴۵ سناریو، سناریوی میانه به عنوان محتمل ترین حالت وقوع در نظر گرفتیم، که آقای دکتر نظری سه سناریو رو مورد بررسی قرار دادند؛ سناریوهای خوشبینانه، بدبینانه و میانه.

ارائه: بررسی آثار اقتصادی تغییر اقلیم بر بخش کشاورزی ایران

ارائه دهنده: دکتر نظری، عضو هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی و عضو کارگروه تهیه گزارش آسیب پذیری اقتصاد کشور

* ارائه مذکور در وب سایت دفتر طرح ملی تغییر آب و هوا موجود است.

نظرات و پیشنهادات کارشناسان:

۱ - آقای مهندس خاکسار (معاونت امور زراعت):

نیاز است تا مطالب مذکور در ارائه آقای دکتر نظری با یک کارشناس زراعت مطرح شده و مورد بررسی قرار گیرد. زیرا به نظر می رسد بسیاری از مطالب قابل استناد نیست و ایراد زیاد در آن موجود است و با سیاست های معاونت زراعت در وزارت جهاد کشاورزی منطبق نیست. همچنین می توانند، مطالعات انجام شده در بخش زراعت در وزارت جهاد کشاورزی را مورد بررسی قرار دهند و مقایسه ای بین کارهای انجام شده توسط خودشان و وزارت جهاد کشاورزی انجام دهند.

۲ - آقای مهندس محسنی (معاونت امور باغبانی):

اصلاً بگوییم سیاست های وزارتخانه اشتباه است و ما هم الگوی کشت تعریف نکردیم ولی شما ببینید الان در جامعه چه می گذرد؟! در صحرا چه می گذرد؟! الگوی کشت تغییر کرده است. گندم جایش را به پسته داده است. فارغ از وزیر و مسایلی از این دست، این مسئله قابل مشاهده است مانند تمام اراضی زراعی گندم و جو در قم که دارند به پسته تبدیل می شوند یا اراضی گلخانه ها که اراضی آن ها رها شده و آقای مهندس خاکسار هم در جریان هستند که تبدیل به باغ می شوند. گزارش شما با واقعیت بیرون تفاوت دارد. من بعنوان یک کارشناس این موارد را عنوان کردم و کاری به وزارتخانه ندارم. الگوی کشاورزی ۵، ۶ سال است که تغییر کرده است.

◆ پاسخ اعضا پل:

خانم دکتر زهرایی:

به دلیل اینکه گزارش های اقتصادی وجود نداشته و به دفتر تغییر آب و هوا ارائه نشده است، با بودجه و زمان کم این مطالعات انجام شده است. تهیه این گزارشات هم می تواند فرصت و هم تهدید باشد. فرصت از این باب که یک سری اطلاعات تولید شده و این مطالعات می تواند به عنوان مبنای تصمیم گیری قرار گیرد و اگر این اطلاعات درست نباشد، اگر بر مبنای سیاست گذاری قرار گیرد می تواند تهدید در نظر گرفته شوند. بنابراین، تقاضای من از کارشناسان در وزارت کشاورزی این است که اطلاعاتی که می تواند مبنای تدوین برنامه و استراتژی در این کارگروه باشد برای جلسه بعد و یا قبل از آن به دفتر طرح تحویل دهند تا در جلسه آینده در اختیار تمام حاضرین قرار بگیرد و بتوانیم از آن ها استفاده کنیم تا تدوین برنامه و استراتژی صورت گیرد. هدف از این جلسات این نیست که گزارشات را مورد تحلیل قرار دهیم بلکه این مطالعات به عنوان یک چهارچوبی است که مورد بحث قرار گیرند و برنامه ها تدوین شود.

لازم است تا بحث های جلسات بعد را در این جهت هدایت کنیم که اطلاعات قابل استنادی مبنای تصمیم گیری در رابطه با برنامه ها باشد.

آقای دکتر جعفری:

علت اینکه، مطالب ارائه شده دارای یک مقدار ناهماهنگی با بخش اجرا و تصمیمات آن ها دارد، استفاده از مدل ها است. اگر در مدل داده و اطلاعات قابل استناد نباشد، به گمراهی منجر خواهد شد و همچنین منجر به تصمیمات تهدیدی می شود. بنابراین برای استفاده بهینه از فرصت ایجاد شده، می توانیم بر روی داده های مشاهداتی تمرکز کنیم. بنابراین عدم قطعیت مدل را حذف کرده ایم. به این علت که هدف، تدوین راهبردها است و لذا مدل منجر به گمراهی مدیران شده و این امر منجر به یک تهدید می شود. در نتیجه، اثرات مدیریت اشتباه بیشتر خواهد بود. این جلسه در سطح راهبردها و سطح تدوین راهکارهای عملی برای تغییر اقلیم است. بنابراین وزن داده شده به مدل کم رنگ تر شود و آن وزن که برای داده های مشاهداتی در نظر گرفته شده است، پر رنگ تر شود.

آقای دکتر نظری:

مطالعه انجام شده رساله بنده بوده و در اینجا این مطالعه را بسط دادیم. این مطالعه در مدت ۶ ماه انجام نشده و به مدت ۳ سال بر روی آن کار شده است. اتفاقاً این الگوی تعادلی است و سیاست وزارت کشاورزی بر روی آن اعمال نشده است. شاید اطلاعات موجود در وزارت کشاورزی اشتباه باشد. این مدل یک مدل بهینه است و قیمت کالا را بر حسب عرضه و تقاضا مشخص می کند، و قیمت بر الگوی کشت اثر گذار خواهد بود. وزارت کشاورزی ممکن است که تصمیم ناگهانی بگیرد و این مطلب در الگوی این مطالعه وجود ندارد. مطالعه انجام شده به هیچ عنوان مطابق با سیاست های وزارت جهاد کشاورزی نیست، اما یک الگوی تعادلی است.

آقای مهندس شاهی فر:

گزارش ارایه شده مربوط به اطلاعات تا سال ۱۳۸۶ است.

آقای دکتر خرسندی:

(خطاب به آقای مهندس محسنی) شما چرا باغاتی که در جنوب کشور در حال خشک شدن هستند را در نظر نمی گیرید و به اراضی قم اکتفا کرده اید؟!)

آقای دکتر مساح (طرح ملی تغییر آب و هوا):

ما SWOT را هفته بعد خواهیم دید. مبنای تهیه آن هیچ کدام از اعدادی که در این گزارش ارایه شد، نخواهد بود. چون تمام این اعداد عدم قطعیت دارند. حتی در گزارشی هم که به سازمان ملل خواهیم داد، خیلی با احتیاط صحبت خواهیم کرد. ما ۲ گزارش خواهیم داشت، یک گزارش فارسی

اولین جلسه کشاورزی و امنیت غذایی

نردانماه ۱۳۹۴

مبسوط که در اختیار دوستان خواهند بود که غلط‌های املائی آن را بگیرند برای کارهای بعدیشان و نگرانی ای از این بابت وجود نخواهد داشت. همچنین اینکه در مورد اثرات تغییر اقلیم در دوره‌های آتی کاری نشده است نه در این زمینه!

آقای دکتر نظری:

(خطاب به آقای مهندس محسنی) صحبت شما در بعضی جاها درست است و ما منکر این قضیه نیستیم. در خراسان جنوبی من خودم کشاورزم، پدرم پسته کار و زعفران کار است. گندم و چغندر قند در منطقه ما حذف و تبدیل به پسته شد. سیگنال‌های قیمتی‌ای که از بازار می‌رسد، متفاوت است. من باغ را در مدلم ندیدم و دلیل هم دارم که دلیلش اینست که باغ ماهیت چندساله دارد و برای شما بعنوان کارشناس این مسئله قابل قبول نیست که من بگویم بطور مثال ۳۰ درصد از باغ‌های سیب را به گندم تبدیل کنید! ماهیت فعالیت‌های کشاورزی بگونه‌ای است که همه را در یک مدل نمی‌شود دید. آیا تضمینی هست که بطور مثال ۴ سال بعد دوباره پسته را تبدیل به کشت دیگری نکنید؟! زمانی همه کشت‌ها زرشک بود، دو سال بعد که پسته گران شد، همه کشت‌ها تبدیل به پسته شد. ما به هیچ کدام از این گونه‌ها عرق خاصی نداریم. تحت یک سری فروض، ما باغ را در این الگو ندیدیم و صحبتی هم در مورد آن نداشتیم. اما اگر رابطه زراعت و دام را مطرح کردیم، تحت یک الگوی تعادلی با یک سری فروضی بوده است. نباید انتظار داشت که سیاست‌های معاون وزیر و غیره در یک الگوی ریاضی با فروض خاصش بیابند! اما می‌توان آن سیاست‌ها را در الگو اعمال کرد. مثلاً اینکه بگویید الگوی تعادلی را برای تغییر اقلیم ران کردید و حال سیاست‌های معاون وزیر را در آن لحاظ کرده که مثلاً تلفیق خودکفایی در گندم با تغییر اقلیم در آن قابل مشاهده باشد که مثلاً سیاست افزایش تولید گندم و سیاست تضمینی چه اثری در تعامل با مولفه تغییر اقلیم دارد؟! الگوی ما یک الگوی تعادلی بوده که می‌گوید عرضه و تقاضا کالا را تعیین کند و هدفمان هم حداکثرسازی رفاه جامعه بوده است. حال که تغییر اقلیم در حال اتفاق است و بارش-های ما عملکردها را تحت تاثیر قرار می‌دهد، با جابجایی عرضه و تقاضای کالاها، این الگو قیمت‌های جدیدی را تحت شرایط تغییر اقلیم شکل می‌دهد و مشخص می‌کند که در چه مناطقی چه کشت‌هایی انجام شود و در مورد دام هم اطلاع‌رسانی می‌کند. بخش زراعت دیم کاری من را آقای دکتر جهانسوز که تخصص دیم کاری دارند، تایید کرده‌اند و همچنین اینکه مدلم را براساس داده‌های ۲، ۳ سال قبل جهاد کشاورزی ران کرده‌ام و جهت تغییرات را چک کرده‌ام. در این الگوی تعادلی تحت فروض خاص، سیاست دولتی دیده نشده است.

آقای دکتر ناصری:

ضمن تشکر از بحث کارشناسانه درون‌بخشی‌ای که شکل گرفت، فرمودند که شرکت‌کنندگان با توجه به وجود نقدهای ارائه شده، پیشنویس SWOT آماده شده توسط کارشناسان را بررسی بفرمایند تا برای نشست بعدی مورد بررسی قرار گیرد تا چالش‌ها کمتر شوند.

نتایج

مقرر شد در مدت سه هفته آینده دستگاه‌های مختلف نظرات و اصلاحات خود را در مورد SWOT ارسال کنند و جلسه بعدی، پس از این سه هفته جهت بررسی و مذاکره در مورد راهکارها برگزار شود.

- سه هفته دیگر جلسه بعدی است.
- فایل‌های ارائه‌های امروز بعلاوه SWOT بزودی در سایت بارگزاری می‌شود.
- لطفاً همه مدعوین محترم SWOT که در سایت بارگزاری می‌شود را مطالعه نمایند و نظرات خود را ارائه نمایند.

تهیه و تنظیم: مهندس آذین شهینی دانش - مهندس نادیا بابائی

خرداد ماه ۱۳۹۴ - دفتر طرح ملی تغییر آب و هوا